

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI TI

HRV A

HRVATSKI JEZIK

viša razina

KNJIŽEVNOST I JEZIK

HRV A IK-1 D-S039

HRVA.39.HR.R.K1.40

23483

12

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

I. Književnost

Zadatci uz polazni tekst

Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.
Zadatci od 1. do 30. odnose se na polazne tekstove.

Uspavanka

Malo kamena i puno snova.
Bez kruha možda, bez slobode nikada.
Naslijedio sam crnu plovidbu nebesa,
sablju gusara, hajdučiju i šiju
koju zasjeda ne svija.
Ove noge zelenim sagom sna.
Ove ruke nevične za tjelesna milovanja.
Piratski greben iz zvjezdana dna
pozna prkosna zapljuskivanja.
Zaplovi među ribe, među koralje,
perajo mojih tmina.
Neka nas struje i zvučne strelice nose
u svjetlosne česme dubina.
Neka poplave vode iz svih izvora, iz svih vrutaka i vrela.
Neka provale, neka šiknu i neka prskaju.
Jednakosti plavetnila. Zipko ovih njihanja.
Pod vodom i nad razinom isti je zakon jačega,
isto talasanje kolijevke i snivanja.
Koliko sunaca i sva su unutarinja.
I svako sunce sliku srca ima.
U mrtvom moru sve je mrtvo. I sve je prozirna tišina.
A san je sidro koje veže
uz zemlju kamena i miris ružmarina.

Jure Kaštelan

HRV A IK-1 D-S039

00

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

1. Koji se motiv povezuje sa slikom srca? A. kamen B. koralj C. zipka D. sunce	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
2. Koja je riječ bliskoznačna podcrtanoj riječi u sljedećemu stihu? <i>Neka nas struje i zvučne strelice nose u svjetlosne <u>česme</u> dubina.</i> A. greben B. izvor C. koralj D. poplava	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
3. Kojom je stilskom figurom naglašen motiv plavetnila? A. anaforom B. elipsom C. eufemizmom D. polisindetonom	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S039 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Makar svit da stane...

Makar svit da stane, ter što će govori,
tebe Bog od mane nebeske satvori;
ar¹ bi rek tvoj pogled da zdesna i slijeva
s zaharom² slatki med zajedno prolijeva.
Raj ovoj satvaraš u našoj mladosti,
kad usti otvaraš pune sve radosti,
iz kojih izlazi svaka rič na vrime,
ter mene priblaži³, da gdi sam ne vime⁴.
A zatoj dim⁵ sada: gdi tvoj glas budem čut,
ružica, mnim⁶, pada s biserom u moj skut.

Šišmundo Menčetić

¹ ar – jer

² zahara – slatkiš, bombon

³ priblažiti – omamiti

⁴ ne vime – ne znam

⁵ dim – govorim

⁶ mnim – mislim

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

4. Čime je omamljen lirski subjekt? A. biserom B. cvijetom C. govorom D. vjerom	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
5. Koja se od sljedećih metafora odnosi na pogled? A. med B. raj C. ružica D. biser	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
6. Što je istaknuto akrostihom? A. obraćanje Bogu B. poanta pjesme C. naslov pjesme D. žensko ime	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S039 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Homer, *Odiseja*

K svom gospodaru ona pristupivši htjede ga prati,
Ali poznade odmah ožiljak, gdje ga je nekad
Bijelim zubom vepar rasporio, kad je na Pàrnēs
K majčinu hrabrom ocu Autòliku došo i k sinma
Njegovim;

(...) Autòlik na polje rodno
Itačko došavši nađe odskòra rođena sina
U kćeri, kog mu u krilo Euriklija metnu, kad presta
Večerat, pa mu ovu izustivši besjedu reče:
„Sad izabèri ime, Autòličè, kojim ćeš čedo
Čeda svojega nazvat, ta mnogo si žudio njega.”
A njoj Autolik na to odgovori i reknè ovo:
„Zete i kćeri moja, nazov'te ga kako vam velim:
Srdeći se na zemlji mnogòhranōj na mnoge žene
I ljude evo me kod vas, i zato djetetu ovom
Neka se ime dade Odisej. Kada u napon
I on već jednoć dođe i na brdu parneskom dvore
Velike materinske kad pohodi, gdje mi je blago,
Dat ću mu blaga i natrag opremit ću vesela njega.”
Zato je k njemu Odisej zaputio, dare da sjajne
Dobije od njeg, i tada Autolik i njegovi sinci
Zagrlè rukama njega i medenim pozdrave r'ječma,
(...).

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

7. Kako je Odisej dobio ožiljak po kojemu ga je sluškinja prepoznala? A. Ozlijedio ga je rođak. B. Ranila ga je životinja. C. Pao je i ozlijedio se. D. Ranjen je u boju.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
8. Tko je Odiseju dao ime? A. baka B. djed C. majka D. otac	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
9. Zašto je Odisej otišao u rodni kraj svoje majke? A. jer je htio vidjeti Autolikove sinove B. jer mu je obećano blago C. jer se htio gostiti D. jer je volio djeda	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S039	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Antun Gustav Matoš, *Cvijet sa raskršća*

Da bijaše noć, scijenio bih gledati mjesečarku, somnambulu. Ovako ne razbirah ništa i pitah se kòjē čedo Van Dycka ili Greuzea dođe pred grozničavu moju fantaziju iz starog, gospodskog okvira. Je l' to koji slijepi prerušeni mramor iz talijanskih trijemova? Dođe li duša kakog sjetnog notturna da me očara na sramotu ironijskog dana? Sa kojeg gotskog prozora, sa koje dūgē siđe ta djevičanska bajka sklopljenih očiju? Koje vilinsko vreteno mi prede po bijelom danu ovu opojnu sliku tkanjem od snova i od sjetne čežnje? Je li to oživio akord Beethovenovog uzdaha nad arpeggiom¹ *Mondschein-Sonate*²? Je li to opaki, pakleni Zavodnik pored skeptičkog modernog raspuća? Sa koje sise nebeske kanu na moj put ova kaplja sreće? I skrušen, ponižen, raskajan od nenadanice ležah ničice pred nijemim djetetom sa licem duguljastim, bolnim od nježnosti, s ustima poširokim, rumenim i mokrim kao u nevinašca, sa čelom tako čistim, mirnim i punim modrih žilica kao mramor.

¹ arpeggio – izvođenje tonova istog akorda jednoga za drugim

² *Mondschein-Sonate* – Mjesečeva sonata, jedna od najpoznatijih skladba L. van Beethovena

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

10. Koja je od sljedećih tvrdnja o pripovjedaču točna? A. Susreo je djevojku dok je mjesečarila. B. Ushićen je zbog susreta s djevojkom. C. Uvrijeđen je zbog djevojčine šutnje. D. Odlučio je zvesti djevojku.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
11. Koji je od sljedećih izraza metafora za djevojku? A. grozničava fantazija B. sjetna čežnja C. moderno raspuće D. kaplja sreće	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
12. Što znači podcrtani izraz u sljedećemu primjeru? <i>I skrušen, ponižen, raskajan <u>od nenadanice</u></i> A. od poniznosti B. od iznenađenja C. od sutona D. od sreće	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S039 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Voltaire, *Candide ili Optimizam*

Bilo bi sasvim prirodno misliti, da će Candide, poslije toliko nesreća, oženjen svojom zaručnicom i živeći s filozofom Panglossom, s filozofom Martinom, s mudrim Cacambom i sa staricom, snabdjeven uostalom tolikim dijamantima iz domovine Inka, voditi najugodniji život na svijetu. Ali ga Židovi tako opljačkaše, da mu je ostalo samo malo imanje. Postajući svakim danom sve ružnija, žena mu je sad bila čangrizava i nepodnošljiva; starica je oboljela i bila još lošije volje nego Cunegonda. Cacambo, koji je obrađivao vrt i nosio povrće na prodaju u Carigrad, bio je preopterećen poslom i proklinjao je svoju sudbinu. Pangloss je bio očajan, što ne blista na nekom njemačkom sveučilištu. Što se tiče Martina, on je bio čvrsto uvjeren, da je svuda podjednako loše i sve je strpljivo podnosio.

HRV A IK-1 D-S039

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

13. Zašto je Cacambo nezadovoljan? A. jer je imao čangrizavu ženu B. jer je naporno radio C. jer je bio siromašan D. jer su ga opljačkali	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
14. Što je žalostilo Panglossa? A. što nije oženjen svojom zaručnicom B. što nije profesor na fakultetu C. što nije dovoljno mudar D. što nije bogat	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
15. U kojemu je od sljedećih primjera iskazana rezignacija? A. <i>voditi najugodniji život na svijetu</i> B. <i>žena mu je sad bila čangrizava</i> C. <i>proklinjao je svoju sudbinu</i> D. <i>uvjeren, da je svuda podjednako loše</i>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S039 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Vjenceslav Novak, *Posljednji Stipančići*

Na sastanku kod Vukasovića sastalo se desetak građana koji su s nekom plahom izvjedljivošću¹ čekali da začne već jednom ono radšta ih je domaćin kanonik tu sabrao. (...) Oni su tu nejasnu namjeru gledali pred sobom kao da se zahtijeva od njih neka se odluče na beskorisnu borbu na život i smrt. U borbi sa tako silnim protivnikom kojega štiti moć, ugled i zakon, kojemu pače pogoduje i sam car! – Vukasović je to čitao na licu svojim ljudima i govorio isprva samo u okviru onoga što je s Čolićem napisao. To su građani glasno odobravali. No nije mogao da ostane u tim uskim granicama. Kad se razmahao, udario je njegov govor, što je tekao hrlo i bez prekida kao bujica, u druge žice. Sakupljeni ga građani slušali i slušali i gledali u nj i sa zanimanjem i sa čuđenjem. U njihovim očima i licu sjedio je upit: – A smije li se to? – Već je nešto neobično bilo u tome što Vukasović u tako ozbiljnoj stvari ne govori ni njemački ni talijanski nego hrvatski. U početku im je pače to bilo ponekad i smiješno. (...) Govorio im Vukasović kako je nužno birati odvažnije ljude kojima je na srcu dobro nesretnoga grada što ga je obijest vojničke gospode ponizila do roba.

¹ izvjedljivost – radoznalost

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

16. Što je Vukasović želio postići svojim govorom? A. potaknuti građane da rade za dobro svojega grada B. fizički se obračunati s neistomišljenicima C. pozvati na poniznost pred carom D. zavarati pozvane građane	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
17. Koja je od sljedećih tvrdnja o Vukasoviću točna? A. Prepoznao je da su okupljeni građani zbunjeni. B. Pročitao je samo ono što je Čolić napisao. C. Zamuckivao je u pripremljenome govoru. D. Uživao je u odobravanju slušatelja.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
18. Koji se od sljedećih izraza odnosi na Vukasovićeve neistomišljenike? A. desetak građana B. vojnička gospoda C. odvažniji ljudi D. poniženi robovi	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S039 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Marcel Proust, *Combray*

A moj je stric poznavao mnogo glumica, pa i kokota koje ja nisam jasno razlikovao od glumica. Primaio ih je kod kuće. I mi smo k njemu odlazili baš zbog toga samo u određene dane što su drugih dana k njemu odlazile žene, s kojima se njegova obitelj ne bi mogla sastajati, bar ne po mišljenju te obitelji jer, što se moga strica tiče, on je veoma lako lijepim udovicama koje možda i nikad nisu bile udate, ili groficama zvučnih imena koja su im, bez sumnje, služila tek kao ratna lukavština, iskazivao tu ljubav da ih predstavlja baki, ili im je čak poklanjao obiteljski nakit, pa se zbog toga već više nego jednom posvadio s djedom. Često sam čuo, kad bi u razgovoru spomenuli ime neke glumice, kako otac kroz smijeh kaže majci: – To je prijateljica tvoga strica. – Stoga sam mislio da bi moj stric mogao onakva dječaka kao što sam bio ja, osloboditi onoga pripremnog čekanja, koje i uvaženi ljudi možda čak godinama provode pred vratima neke takve žene koja uopće ne odgovara na njihovo pismo, pa čak upućuje vratara svoje kuće da ih otjera kad se pred njom pojave; možda bi me kod kuće mogao i predstaviti nekoj glumici koja je nepristupačna za tolike druge ljude, a s njim je intimna prijateljica.

HRV A IK-1 D-S039

00

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

19. Što pripovjedač misli o stricu? A. Smatra ga povlaštenim jer poznaje glumice. B. Misli da je bezobziran prema obitelji. C. Misli da se neprimjereno ponaša. D. Smatra ga gostoljubivim.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
20. Zašto se pripovjedačev stric posvađao sa svojim ocem? A. Stric je glumicama poklanjao obiteljske dragocjenosti. B. Stric nije razlikovao glumice od zavodnica. C. Stric nije ocu odgovarao na pisma. D. Stric se htio oženiti glumicom.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
21. Zašto su članovi pripovjedačeve obitelji posjećivali strica samo u određene dane? A. jer su željeli izbjeći susret sa stričevim posjetiteljicama B. jer su htjeli strica poštediti neugode C. jer su u ostale dane bili prezauzeti D. jer im je stric tako odredio	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S039	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Pavao Pavličić, *Koraljna vrata*

Vraćao se od Filice travarke. Ona je tamo imala velike brige, jer joj je u kući ležao mrtav brat, ali je pogreb bio zakazan tek za sutradan, na Čistu srijedu, da se izbjegnu poklade. Zato je Krsto Brodnjak znao da kod Filice neće biti velike gužve, da tamo neće zateći don Špiru, a možda ni previše seoskih baba. Tako je otišao u župni dvor (Tere mu je samo otvorila vrata, nije imala vremena da se duže njime bavi), pa je stavio bavul¹ pod ruku i odnio ga. Natovario ga je u Zorin mali auto, pa su se odvezli do Filice. Zora je odmah otišla, jer je imala posla, a on je odnio sanduk u dvor, pa odatle u aromatičnu konobu, na njegovo staro mjesto. Filica je po škrinji odmah prostrla platno i rasporedila trave koje je toga jutra bila nabrala. Oboje su bili zadovoljni. Krsto Brodnjak joj je dao nekoliko metara platna za seljačke haljine što ga je kupio toga jutra, jer je znao da ne bi primila novac, i Filici je to bilo drago. A njemu je bilo drago što je jedan posao uspješno obavio, i što ga ona ništa ne pita o tome čime je ono liječio Tonka, i zašto.

¹ bavul – škrinja, sanduk, kovčeg

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

22. Zašto je Krsto Brodnjak otišao u župni dvor? A. da izbjegne susret sa seljankama B. da se oprostí od pokojnika C. da susretne don Špiru D. da uzme škrinju	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
23. Zašto je Krsto Brodnjak kupio platno? A. da od njega izradi haljine B. da ga uspješno preproda C. da u njemu odnese bilje D. da njime uzvratí uslugu	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
24. Čemu se Tere samo kratko posvetila? A. sutrašnjemu pokopu B. župnomu dvoru C. Krstinu posjetu D. Filičinoj škrinji	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S039	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Molière, *Škrtac*

HARPAGON: Ah, gospodine Anselme, pred sobom vidite najnesretnijeg čovjeka na svijetu i, evo, mnogo meteža i nereda baš kad ste došli potpisati ženidbeni ugovor. Ukrali su mi zlato, ukrali su mi čast! Evo ovdje lupeža, zločinca koji je pogazio najsvetije pravo, koji mi se uvukao u kuću kao sluga da mi pokrade novac i da mi zavede kćer.

VALÈRE: Ali tko misli na vaš novac! Zašto mi o njemu neprestano trabunjate?

HARPAGON: Da, njih dvoje su se potajno zaručili. Ta se drskost tiče vas, gospodine Anselme, i vi morate protiv njega dignuti optužnicu i goniti ga preko svih sudova da se osvetite za njegovu bezobraznost.

ANSELME: Nikako nije moja namjera silom se nametnuti za muža, a od srca koje je već poklonjeno neću ništa tražiti. Ali što se tiče vaše koristi, do nje mi je stalo kao do moje.

HARPAGON: Ovaj je čestiti gospodin sudski istražitelj, on mi je rekao da neće propustiti ništa što mu nalaže njegova dužnost. Napišite propisnu optužnicu, gospodine sudski istražitelju, i prikažite ga kao najgoreg zločinca.

VALÈRE: Ne znam kako se od mene može učiniti zločinca zato što ljubim vašu kćer i na kakvu kaznu mislite da mogu biti osuđen zato što smo se zaručili. A kad sazna tko sam...

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

25. Što je o Valèreu rekao Harpagon? A. Došao je potpisati ženidbeni ugovor. B. Želio je saznati tko je kradljivac. C. Želio se osvetiti Anselmu. D. Predstavio se kao sluga.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
26. Zašto bi Anselme trebao dignuti optužnicu protiv Valèrea? A. Valère je onemogućio Anselmeovu dogovorenu ženidbu. B. Valère je o Anselmeu govorio kao o najvećemu zločincu. C. Valère je nasilan prema Anselmeovoj zaručnici. D. Valère je ukrao Anselmeov novac.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
27. Kako Valère reagira na Harpagonove tvrdnje? A. Oduševljava se njima. B. Podržava ih. C. Čudi im se. D. Izvrće ih.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S039	

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

Miroslav Krleža, *Gospoda Glembajevi*

DR. ALTMANN: A što bi ta medicina – po vama – uopće trebala da može, illustrissime? Spriječiti smrt? A zašto teologija ne može da spriječi smrt?

SILBERBRANDT: Teologija naučava samo to da je subjektivni život tek jedna prolazna faza u mnogo ogromnijim metafizičkim kompleksima. Kompleksima mnogo neshvatljivijim nego što se to nama s našeg uskog antropocentričkog gledišta čini. Život naš je kao stranica knjige koja je u božjim rukama.

DR. ALTMANN: A medicina naučava pak samo to da je subjektivni život tek jedna prolazna faza u organskom razvoju nekih izvjesnih kompleksa čije se funkcije mogu točno odrediti. Medicinski slučaj Glembay je vrlo jednostavan i određen! Medicinski slučaj Glembay nastao je od poremećenosti funkcije srca, i kad je ta funkcija uslijed izvjesnih razloga prestala, medicinski slučaj Glembay je paralelno s time prestao. Faza ugljika i amonijaka je samo kemijska posljedica tog medicinskog slučaja. Vrlo jasna i logična posljedica.

SILBERBRANDT: Tu se, pardon, s logikom nikako ne može proći. Te je isto tako kao kad biste amazonsku prašumu htjeli rasvijetliti jednom švedskom šibicom!

HRV A IK-1 D-S039

00

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

28. Što je zajedničko dr. Altmannu i Silberbrandtu? A. Misle da je Glembajeva smrt posljedica njegova načina života. B. Vjeruju da je medicina mogla spriječiti Glembajevu smrt. C. Jednako tumače smisao ljudskoga života. D. Smatraju da je život tek prolazna faza.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
29. Koja je od sljedećih tvrdnja o Silberbrandtu točna? A. Osjeća se manje vrijednim u odnosu na dr. Altmanna. B. Razmišljanje dr. Altmanna smatra pojednostavljenim. C. Dokazuje da je dr. Altmann nesavjestan liječnik. D. Nejasno mu je što dr. Altmann govori.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
30. Što znači sintagma <i>antropocentričko gledište</i>? A. ono koje u čovjeku stvara komplekse B. ono koje je usredotočeno na čovjeka C. ono koje Boga nadređuje čovjeku D. ono koje je čovjeku nerazumljivo	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S039	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

I. Književnost

Zadatci bez polaznoga teksta

Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

31. Koja od sljedećih književnih vrsta pripada epskomu rodu?

- A. bajka
- B. elegija
- C. gazela
- D. oda

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

32. Koja se od sljedećih rečenica odnosi na epski postupak retardacije?

- A. Radnja se usporava opisima, ponavljanjima i epizodama.
- B. Pripovjedač se koristi arhaičnim rječnikom.
- C. Radnja počinje uvijek u središtu zbivanja.
- D. Na početku djela zazivaju se više sile.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

33. Što je oktava?

- A. pjesma od osam strofa
- B. strofa od osam stihova
- C. stih od osam slogova
- D. stih od osam stopa

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S039

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

34. Koja je od sljedećih stilskih figura upotrijebljena u sljedećim stihovima?

*Ja sam lud radi vjetra
vjetra što veselo ide.*

- A. anadiploza
- B. anafora
- C. epifora
- D. simploka

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

35. U kojemu je od sljedećih primjera podcrtana sintagma oksimoron?

- A. *Njezine velike oči
gledahu zvedljivo u me,
kô crna sunca dva,
kô želje dvije!*
- B. *Na morskom sretih te žalu!
Pržina zlatna, a zlatno
sunašće – a i ti zlatna.*
- C. *O Liddy, ja sam odanle
otkle je i moja sreća:
danas iz velikog svijeta,
sutra iz pustinje sinje. –*
- D. *Na onome strašnom,
nevjernom talasu morskom,
kô i na ručici ovoj,
malenoj ručici tvojoj.*

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

36. Tko je autor <i>Metamorfoza</i>? A. Horacije B. Katul C. Ovidije D. Vergilije	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
37. Koji lik iz Plautove komedije <i>Škrtac</i> izgovara sljedeće rečenice? (...) <i>Taj dom</i> <i>već godinama čuvam ocu, djedu čak,</i> <i>tog čovjeka što sada u njoj prebiva.</i> (...) <i>On ima kćer, jedinicu, što svaki dan</i> <i>iskazuje mi počast vinom, tamjanom</i> <i>i cvjetnim prahom. Njoj za ljubav dao sam</i> <i>da otac njen, Euklion, nađe blago to,</i> A. kućni bog B. Likonid C. Megador D. sluga Strobil	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
38. Koje je od sljedećih djela inkunabula? A. <i>Ljetopis popa Dukljanina</i> B. <i>Misal po zakonu rimskoga dvora</i> C. <i>Red i zakon zadarskih dominikanki</i> D. <i>Zapis popa Martinca</i>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
39. Na koji se lik odnosi sljedeća rečenica? Njegovo sedmogodišnje putovanje morem započinje nakon propasti Troje, a motivirano je dužnošću prema bogovima i obitelji. A. na Ahileja B. na Eneju C. na Hektora D. na Prijama	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S039	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

40. Koje je od sljedećih djela srednjovjekovni ep? A. <i>Gilgameš</i> B. <i>Osman</i> C. <i>Pjesan o Cidu</i> D. <i>Bijesni Orlando</i>	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
41. Koja je od sljedećih tvrdnja o dramskim likovima iz razdoblja klasicizma točna? A. Likovi su prikazani u apsurdnim situacijama i pokazuju nemogućnost komunikacije. B. Likovi su idealizirani pojedinci čije postupke određuju božanske sile. C. Likovi su vođeni razumom i u gledateljima pobuđuju vrline. D. Likovi su neshvaćeni pojedinci koji žive u svijetu snova.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
42. Što je zajedničko Petrarčinu i Shakespeareovu sonetu? A. Sastoje se od dviju katrena i dviju tercina. B. Imaju isti rimotvorni uzorak u strofama. C. Imaju jednak broj stihova. D. Uvijek sadržavaju akrostih.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
43. Na koji se lik odnosi sljedeća rečenica? Nalazi se u društvu otmjenih udvarača iz višega staleža i ženomrsca čije poštovanje zadobiva podilaženjem i pretvaranjem, a na kraju se udaje za čovjeka iz svojega staleža. A. na barunicu Castelli B. na Majku Courage C. na Mirandolinu D. na Noru	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S039	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

44. Na kojega se renesansnog književnika odnosi sljedeća rečenica? U alegorijskoj slici vila Latinke, Grkinje, Kaldejke, Hrvatice i jabuka koje nose autor prikazuje književnost pisanu hrvatskim jezikom. A. na Marina Držića B. na Marka Marulića C. na Petra Hektorovića D. na Petra Zoranića	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
45. Koja se od sljedećih rečenica odnosi na <i>Dubravku</i> Ivana Gundulića? A. Ispovjednim tonom glavni lik iznosi svoje spoznaje o vlastitoj grešnosti. B. Temelji se na povijesnoj temi, a započinje stihovima o ljudskoj oholosti. C. Zapčinje najavom vjenčanja najljepšega pastira i pastirice. D. U djelu su prepjevani biblijski psalmi.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
46. Koji se od sljedećih književnika sukobljavao s Ljudevitom Gajem oko shvaćanja uloge književnosti? A. Antun Mihanović B. Pavao Štoos C. Petar Preradović D. Stanko Vraz	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
47. Na koji se lik odnosi sljedeća rečenica? Na kraju romana njegovo je pismo prijatelju u kojemu se propituje što je krivo za njegovu odluku da si oduzme život: <i>alkohol, sanjarenje, slabost živaca, bolest duše</i>? A. na Đuku Begovića B. na Đuru Andrijaševića C. na Ivicu Kičmanovića D. na Pavla Gregorijanca	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
48. Koje djelo zapčinje opisom pansiona gospođe Vauquer? A. <i>Combray</i> Marcela Prousta B. <i>Junak našeg doba</i> Mihaila Jurjeviča Ljermontova C. <i>Kabanica</i> Nikolaja Vasiljeviča Gogolja D. <i>Otac Goriot</i> Honoréa de Balzaca	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐

HRV A IK-1 D-S039

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

49. Koja se od sljedećih rečenica odnosi na završetak romana <i>Posljednji Stipančići</i> Vjenceslava Novaka? A. Majka je umrla kao osamljena sirota sjećajući se slavne obiteljske prošlosti. B. Supruga je ubila svojega ljubomornog muža nakon kobne bračne svađe. C. Glavna junakinja napustila je obitelj shvativši zabludu svojega braka. D. Odmetnica je pogubljena nakon kratkotrajnoga sudskog procesa.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
50. Koji se od sljedećih pojmova odnosi na razdoblje modernizma? A. gongorizam B. manirizam C. simbolizam D. verterizam	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
51. Koji se od sljedećih likova pojavljuje u romanu <i>Prokleta avlija</i>? A. fra Petar B. don Fernando C. vodnik Beranek D. student Vidović	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
52. Tko je autor sljedećih stihova? <i>Ko zna (ah, niko, niko ništa ne zna. Krhko je znanje!) Možda je pao trak istine u me, A možda su sanje.</i> A. Dobriša Cesarić B. Dragutin Tadijanović C. Slavko Mihalić D. Tin Ujević	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S039 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

53. Na koji se književni lik odnosi sljedeća rečenica?

U zarobljeništvu je proveo težak život koji ga je posve izobličio i učinio ljubomornim iako ga je supruga osam godina vjerno iščekivala.

- A. na Alfreda Kamenskoga iz novele *Camao*
- B. na Jurja Stipančića iz romana *Posljednji Stipančići*
- C. na Marka Barića iz drame *Bez trećega*
- D. na Melkiora Tresića iz romana *Kiklop*

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

54. Koja se od sljedećih rečenica odnosi na dramu *Majka Courage i njezina djeca* Bertolta Brechta?

- A. Tradicionalnu dramsku strukturu zamjenjuju epske scene povezane songovima.
- B. Tehnikom predstave u predstavi dokida se granica između gledatelja i glumaca.
- C. Radnja drame odvija se u zatvorenome prostoru.
- D. Poštuje se jedinstvo vremena, mjesta i radnje.

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

55. Koju je od sljedećih pjesničkih zbirka napisao Josip Pupačić?

- A. *Moj križ svejedno gori*
- B. *Približavanje oluje*
- C. *Srebrne svirale*
- D. *Lelek sebra*

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S039

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

II. Hrvatski jezik

Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

56. Koja je od sljedećih riječi pravopisno točna?

- A. podčinjen
- B. podhlađen
- C. podkupljen
- D. podpaljen

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

57. U kojoj je od sljedećih riječi provedena palatalizacija?

- A. jaučem
- B. natačem
- C. povučem
- D. razmičem

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

58. Koja je riječ u sljedećoj rečenici u dativu?

Na početku sastanka to im je bilo vrlo zanimljivo.

- A. početku
- B. sastanka
- C. to
- D. im

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

HRV A IK-1 D-S039

01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

59. Koja je riječ u sljedećoj rečenici prednaglasnica? Sviđa li ti se život na selu? A. li B. ti C. se D. na	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
60. U kojemu je primjeru riječ <i>zastarijevati</i> točno naglašena? A. zastarijèvati B. zastarijêvati C. zastarijěvati D. zastarijévati	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
61. Koja je od sljedećih rečenica napisana u skladu s pravilima o pisanju velikoga i maloga početnog slova? A. Na ruševinama Austro-Ugarske Monarhije nastale su 1918. godine nove države. B. Osim izdavačke djelatnosti Matica Hrvatska priređuje brojna kulturna događanja. C. Hrvati su braneći grad Kiseg prvi zaustavili Sulejmana prvoga veličanstvenog. D. Školski izlet Putovima Glagoljaša planiran je još na početku školske godine.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
62. Kako se morfemskom analizom raščlanjuje pridjev <i>pjevačev</i>? A. pjevač-ev-Ø B. pje-va-čev-Ø C. pje-vač-ev-Ø D. pjev-ač-ev-Ø	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
63. U kojoj je rečenici podcrtana zamjenica u množini? A. Platilo je ulazna vrata <u>koja</u> su izložena u obližnjemu salonu namještaja. B. Čitao je knjigu o plemstvu <u>koje</u> je vladalo našim krajem. C. Oduševila me momčad <u>koja</u> je opet pobijedila favorite. D. Djeca su razbacivala lišće <u>koje</u> je odavno opalo.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S039	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

64. Koja je zamjenica u sljedećoj rečenici pokazna zamjenica? Ne može odoljeti njezinu pogledu iz kojega isijava takav spokoj da zaboravlja svoje probleme. A. njezinu B. kojega C. takav D. svoje	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
65. Koji je točan glagolski prilog glagola <i>sjećí</i>? A. sjeknuvši B. sjekavši C. sijećući D. sijekući	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
66. Koja je od sljedećih rečenica gramatički točna? A. Traže se novi djelatnici sa ili bez radnoga iskustva. B. Školske zadaće pišu se s kemijskom olovkom. C. Uvijek plaća svoje račune preko mobitela. D. Nagovorili smo ga da ode k liječniku.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
67. Koji pridjev u sljedećoj rečenici ima imeničku sklonidbu? Nakon djedova odlaska u njegovu sam stanu pronašao zlatni sat na najskrovitijemu mjestu u dnevnome boravku. A. djedova B. zlatni C. najskrovitijemu D. dnevnome	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
68. Koja je od sljedećih sintagma rezultat upravljanja? A. ljubavna patnja B. iskreno ljubiti C. prva ljubav D. pun ljubavi	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S039 01	

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

69. Što je predikat u sljedećoj rečenici? Ni prije deset godina nisu nas mogli pobijediti. A. nisu mogli B. nisu nas mogli C. mogli pobijediti D. nisu mogli pobijediti	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
70. Koja je riječ u sljedećoj rečenici neizravni objekt? Svakim korakom posvuda po ovome svijetu ostavljala im je svoje nevidljive tragove. A. svakim B. svijetu C. im D. tragove	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
71. Koja je od sljedećih zavisnosloženih rečenica posljedična rečenica? A. Bizant je tad bio toliko nevažan da nije privlačio ambiciozne europske kraljeve. B. S pergamenta se lako moglo čitati jer je dokument sačuvan u drvenoj škrinjici. C. Ako sam ipak ja u pravu, trag ćemo sigurno pronaći u carigradskim arhivima. D. Premda su ulice geometrijski posložene, u njima je vladao uobičajeni kaos.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
72. Koja je od sljedećih rečenica napisana u skladu s pravilima o pisanju zareza? A. Zbog očeve promjene radnog mjesta, svi smo zatečeni. B. Predstavnik krugovaša, Josip Pupačić pisao je i kritike. C. Svi smo sretni, jer je Ana danas položila najteži ispit. D. Putujući vlakom na odmor, smišljao je nove zaplete.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
73. Koja je od sljedećih rečenica gramatički točna? A. Raspravljali smo problem izostanaka svojih učenika. B. Tjednima ga je mučila grižnja savjest. C. Svaki ga je tjedan tražila novac. D. Ne moraš mi više lagati.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S039	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

74. U kojoj je od sljedećih rečenica spojnica točno upotrijebljena? A. Na autocesti Zagreb-Rijeka veliki je zastoј. B. Kupili smo englesko-hrvatski rječnik. C. Živio je 1678.-1734. godine. D. Sve ti je to idi mi-dođi mi.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
75. U kojoj je rečenici podcrtana riječ eponim? A. <u>Fildžan</u> je mala posuda koja se u Bosni i Hercegovini upotrebljava za ispijanje kave. B. <u>Glunta</u> je stara puška koja se spominje i u Šenoinu romanu <i>Zlatarovo zlato</i>. C. <u>Kelvin</u> je mjerna jedinica za temperaturu, a dobila je ime po lordu Kelvinu. D. <u>Zvizdan</u> je izraz kojim se u Dalmaciji opisuje velika vrućina.	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
76. Koja je od sljedećih tvorenica nastala tvorbenim sufiksom <i>-ica</i>? A. cvjećarnica B. čekaonica C. plivačica D. sudnica	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
77. Što znači frazem <i>tjerati vodu na svoj mlin</i>? A. 'vješto namještati okolnosti u svoju korist' B. 'raditi uzaludan posao' C. 'otkriti ono što je svima poznato' D. 'stvarati poteškoće gdje se ne očekuju'	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
78. Koja je od sljedećih riječi hiperonim riječi <i>onomastika</i>? A. antroponimija B. frazeologija C. imenoslovlje D. leksikologija	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S039	 01

Hrvatski jezik

Književnost i jezik

79. Koja je od sljedećih riječi etnik? A. Virovitičankin B. Virovitičanka C. virovitički D. Virovitica	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
80. Za koju je filološku školu iz druge polovice 19. stoljeća karakterističan oblik podcrtane riječi u sljedećoj rečenici? Ja vučem čemer magle tvojih <u>gorah</u>. A. za zagrebačku filološku školu B. za školu hrvatskih vukovaca C. za zadarsku filološku školu D. za riječku filološku školu	A. ☐ B. ☐ C. ☐ D. ☐
HRV A IK-1 D-S039 01	

ZADATAK ZA PISANJE ŠKOLSKOGA ESEJA

Prvi polazni tekst

Milutin Cihlar Nehajev, *Bijeg*

– Dakle, čujte me. Ja sam bio kod vas na predavanju i moram pohvaliti vaš interes za predmet. Vidi se mar i ozbiljnost; dakako, da li će napredak biti prema vašem trudu, o tom se još ne da ništa reći. Obučavanje je teška stvar i ište mnogo iskustva. Ja sam na primjer i sam opazio da ste mjestimice odviše duboko i potanko zašli u predmet. Vi hoćete da dokažete da je psihologija uopće malo teška disciplina za gimnaziju? Jest, no zato se upravo valja držati knjiga i propisa visoke vlade da ne izgubimo s vida temeljnu namjeru i svrhu obuke.

(...)

Najbolje je dakle držati se strogo knjige pa zahtijevati makar i nešto više učenja napamet...

– Ali psihologiju...

(...)

Andrijašević osjeti na sebi ravnateljev uprti pogled i to mu bude neugodno.

– Da, kazali su mi a i sam sam vidio – vi često puta zađete u druge discipline, date se odviše lako zavesti pitanjima koja đaci stavljaju profesoru – i koja pitanja imaju samo tu svrhu da se potroši dio školskoga vremena. Govorili ste jednom – ako sam dobro informiran – o problemu materije, i čini se da ste zašli predaleko.

Drugi polazni tekst

Michel de Montaigne (1533. – 1592.), *Eseji*

Neprestano nam se pune uši kao da se lijevkom toči u bačvu, a nama je samo ponavljati ono što je rečeno. Htio bih da taj novi odgojitelj to ispravi i da na samom početku, već prema mogućnostima duha koji je dobio u ruke, počne stavljati ga pred izbor, dajući mu da sve iskuša, izabere i sâm odluči, ponekad mu probijajući put, a ponekad puštajući da ga sam prokrči. Ne tražim da on smišlja i sâm govori, nego hoću da svog učenika sluša kako on govori.

(...)

Neka od djeteta ne traži samo riječi iz zadaće, nego neka traži njihov smisao i bit; neka o uspjehu što ga je postiglo ne sudi po njegovu pamćenju nego po njegovu životu. A ono što je naučilo neka mu predoči na stotine načina i neka sve to prilagodi najrazličitijim stvarima, kako bi mogao vidjeti je li sve dobro naučeno i usvojeno, (...).

Neka mu sve prosije kroz gusto sito i neka mu ništa ne usadi u glavu samo na vjeru i zbog autoriteta; nek mu načela Aristotelova ne budu svete istine, a isto tako ni načela stoika i epikurovaca.¹ Mora mu otvoriti mogućnost višestrukog suda: ako može, izabrat će, a ako ne može, ostat će u dvojbi. Samo su ljudi ljudi uvijek sigurni i odlučni.

¹ stoici i epikurejci – sljedbenici filozofskih škola u antici

Smjernice za pisanje

- Predstavite roman *Bijeg* u kontekstu književnopovijesnoga razdoblja u kojemu je nastao.
- Smjestite prvi polazni tekst u sadržajni kontekst romana *Bijeg*. Portretirajte Đuru Andrijaševića.
- Usporedite polazne tekstove.
- Objasnite koji bi obrazovni model trebao biti temelj suvremenoga školstva.
- Obrazložite svoje tvrdnje.